

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockho im, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 38 (405)

Fredagen den 20 september 1895.

8:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modetidn., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben » 3:—	Byrå: Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Norélling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Emma Berg.

När september trädtr in och de mörka aftnarna komma, bli tidningarna efterlängtade vänner för den ännu sommarfirande stockholmaren. Där man sitter ute på sin skärgårdsö, ensam och öfvergifven, äro dessa och ångbåten de enda, som förmedla förbindelsen med den öfriga världen. Ja, breffven också — men de komma så sällan: ingen människa fråga efter, hvar man finns.

Så kom ock så för några aftnar sedan — en sådan där riktigt beckmörk höstafton — den hvitmålade ångbåten glidande in som ett spöke vid bryggan, och snart satt jag för fällda gardiner med tänd lampa och läste tidningar.

Och så fann jag i Dagens Nyheter under den stående rubriken Teater och musik följande:

»Fru Emma Berg, den älskvärda, talangfulla och af hufvudstadens publik med rätta så omtyckta skådespelerskan och sängerskan har afrest med södra snälltåget till Malmö för att uppträda som gäst å Kasinoteatern i Köpenhamn.»

Så artigt skref min vän P. S. eller om det nu var min vän V. S.

Jag lade, slagen och tillintetgjord, ifrån mig tidningen.

På mitt skriffbord låg nämligen ett ännu oskrivet ark, från hvilket *Emma Berg* — med ett kraftigt bläckstreck under — ropade till mig:

»Daniel, hvar är min biograf!»

Ja, hvar var hennes biograf?

Och nu hade hon rest!

Mitt samvete — ty jag har verkligen ett sådant — talade ovanligt lifligt den kvällen. Men min fantasi tystade det.

Fantasi är en utmärkt uppfinning — fastän den äfven kan spela en många spratt — inte sant, mina damer?

Men den här kvällen, jag talar om, var den alldeles utomordentligt älskvärd. Den bjöd mig på teater. Tänk er, på teater — sju mil ut i skärgården.

Jag lutade mig bekvämt tillbaka i min stol och tände en ny cigarr. Handskar och kikare — teaterkikare n. b. — har jag verkligen inte med mig här ute.

Och så började det.

En utsökt parkett — lifregementets dragoner, Svea hofrätt och här och där, som en rosenknopp in-

Blott jag mig själf kan öfvervinna,
All min nöd skall en ända finna.

Freidank.

stucken i knapphållet, en förtjusande ung dam eller två.

Och när ridån gick upp, passerade Offenbach, Millöcker, Suppé, Strauss och Hervé revy. Det var glada melodier, som smekte örat, roliga repliker, som kitlade skrattmuskulerna och ungdom och skönhet, som bländade ögat.

Framför alla andra var det en af aktriserna, som fångslade mig.

Ena gången var hon en den allra näpnaste sjökadett, så åter en frestande Mefisto, än koketterade hon som kammarjungfru för att i nästa ögonblick förvandlas till en den mest förtrollande Yum-Yum. Men alltid lika strålande, vuxen som en ung gudinna och med ett par ögon, hvilkas skålmaktighet endast förhöjde glansen af deras eld.

Jag tyckte mig känna igen denna unga dam. Och jag ville rådfråga affischen. Affisch, när fantasien bjuder på spektakel? . . . hvad nu!

Så föll min blick på det oskrifna arket, där endast ett namn stod — Emma Berg.

Ja visst, det var Emma Berg — Vasateaterns till andra konstens firmament flydda stjärna, stockholmarnes kanske för alltid förlorade favorit på de bräder, som föreställa den glada världen.

Ty det kan hända, att Emma Berg aldrig vänder tillbaka — åtminstone för att låta fast engagera sig vid någon hufvudstadsscen. Våra vänner på andra sidan sundet ha fattat starkt tycke för våra charmanta operettdivor, de ha med gyllene kedjor — ja, också med gud Amors rosenhöjda — lyckats för en tid fästa Anna Petterson vid Köpenhamn, och faller nu fru Emma Berg dem riktigt på läppen, försöka de nog också att låta det danska guldet sjunga sin trollsång för henne. Och från Danmark går kanske segertåget vidare — en ny eröfring af Tyskland — ett lustigt krig med skönhetsens och talangens vapen. Anna Norrie står ju snart i Wien, och under trettioåriga kriget kommo vi aldrig längre än till portarna . . .

När jag nu sitter och tänker på fru Berg — ty det är ju alldeles nödvändigt, efter jag skall skriva en biografi om henne — vill jag minnas, att jag i en af mina skrifbordslådor förvarar några »dokument», som Zola säger — d. v. s. jag vill minnas, att jag i en notisbok ritat några rader om henne.

Mycket riktigt — bland halfärdiga poem och andra bortglömda saker fann jag dem.

Jag tycks ha varit på middag.

Åtminstone stod öfver anteckningarna:

På middag hos fru Berg.

Ah, nu minns jag! . . .

Hon hade en gång i sin klädloge på Vasateatern — samma en där Anna Petterson en gång i världen härskade som absolut diva och inskränkt monarkisk direktis — lofvat bjuda mig på en liten gemytlig middag på tre man hand — hon, hennes man och jag.

Och så en smällkall vinterdag fick jag hennes kort.

När jag kom, låg värdinnan i egen hög person på knä — ja, det vill säga framför kakelugnen, där hennes små hvita händer voro i färd med att resa en praktig björkvedsbrasa. Som artig kavaljer föll äfven jag på knä,

och medan vi båda sysslade med näfver och Jönköpingständstickor, utspann sig ungefär följande dialog:

»Så snällt, att ni kom!»

»Det fattades bara, att jag inte skulle komma!»

»Är ni slängd i att göra eld, ni?»

Jag tillstod, att jag icke var vidare hemma i konsten.

»Ja, vet ni, inte jag heller! Men jag tyckte vi skulle ha oss en riktigt skön brasa. Det känns så hemtrefligt, när det är bistert ute — inte sant?»

»Alldeles obeskrifligt!»

»Blås då, människa — blås då!»

Och jag blåste rätt in i kakelugnen, så att rök och aska yrde om oss.

»Nej, det är för galet — ni kan inte!»

Huru det nu var, fingo vi till sist veden att brinna. Och med hvar sitt glas madeira, bekvämt lutande oss i ett par mjuka hvilstolar, njöto vi andaktsfullt af det härliga vinet från den soliga ön och af den flammande brasen ur våra egna björkskogar.

Och medan vi väntade på hennes man — »den slarven dröjer så länge!» — bad jag henne berätta litet ur sitt artistlif. En journalist måste alltid begagna tillfället — ser ni.

Hon såg tankfullt och stilla in i elden och svarade:

»Det är ingenting att tala om — det är endast det vanliga — försakelse, arbete och till sist en smula sol.»

»För er, min fru, mycket sol.»

»Jag är också tacksam.»

Hon höjde sitt glas, så det gnistrade som en hand full rubiner i eldskenet, bugade sig leende mot mig och förde vinet till läpparne.

»Nå, så visa er tacksamhet genom att inte vara allt för tystlåten!»

»Herre Gud, hvad ni är nyfiken! . . . Spärra upp öronen då!»

Och hon började berätta — enkelt, roligt och friskt — alldeles som hon själf är. Jag skulle vilja ge mycket till för att nu kunna komma ihåg alla hennes lustiga vändningar, dessa ystra infall, som satte en sådan färg på skildringen, men jag får nöja mig med att endast relatera fakta.

Fru Emma Berg är — som flere andra sångens lyckliga barn — född värmländska; hennes vagga, vid hvilken med all säkerhet konstens och behagets féer höllo vakt, stod i Karlstad. Tidigt kom hon till Stockholm och för en stockholmsunge, som vurmar för teatern, är vägen — med en smula energi n. b. — icke lång till scenen. En vacker afton figurerade hon vid tolf års ålder som pjäs i det bekanta schackspelet i operetten »Sjökadetten». Det var hennes första steg på tiljan, och matt blef hon icke i det spelet. Egenomligt nog blir det också som Fanchette — hufvudrollen i detta stycke — hon nu i dagarne kommer att lägga an på de goda köpenhamnarnes hjärtan.

Samma år hon gick och läste, finna vi henne hos Josephson & Holmqvist, men någon vidare roll spelade hon ännu icke. Hon var en liten söt flicka, det var allt, men det är inte så litet det.

Så började hennes egentliga lärotid som elev hos fru Willman vid kgl. teaterns elevskola. Samtidigt gick hon in vid Akademien och sjöng

för professor Günther; — hennes kamrat, som hon än i dag bevarat sin beundran och sina sympatier för, var ingen mer och ingen mindre än nuvarande fru Linden.

Men det var ingalunda lätt att komma fram i hufvudstaden. Operetten hade då många och strålande stjärnor, och dessa tåla som bekant icke gärna några rivaler. Fröken Emma Ekström — som fru Berg då hette — hade ingenting annat att göra än söka sin lycka i landsorten.

Och lyckan fann hon, om äfven vägen i början icke var strödd med rosor.

Hon blef det Fröbergiska sällskapets primadonna, landsortspublikens förtjusning, och frestande vore att gifva en liten pikant interiör från detta hennes fria artistlif. Ibland stod själfva scenen på bockar, toalettbordet i »klädlogen» utgjordes af en rostig kamin, och för att kunna komma torrskodd in på scenen måste hon taga på galoscher. Det var i Trelleborg det hände.

Men antingen teatern påminde om Tabarins eller var storstadsmässig och komfortabel, följde triumferna med, och Emma Ekströms namn nådde snart på ryktets — det vill säga tidningarnas — vingar ända upp till hufvudstaden.

Följden blef ett engagement hos Wagner & Bosin på Söder, och det var som Offenbachs strålande, lättfotade Eurydice hon första gången förtrollade den distinguerade publik, hvares korade gunstling hon i så hög grad skulle bli.

Hennes senaste artistår hafva förflutit vid Vasateatern. Hvarje ny roll har varit en ny framgång. Det är obehöfligt nämna några namn. Hela Stockholm har på sista tiden kommit öfverens om, att lilla fru Berg var förtjusande söt — icke minst som dockfé eller som serpentinos i nyårspjäsen »I ballong». Det finns kanske ingen af våra aktriser, som har så mycken grace öfver sig som Emma Berg. Och detta gör, att hon icke har beundrare allenast, utan äfven beundrarinnor.

Och jag tror mig därför göra »Idun» läsarinna ett nöje, då jag på detta sätt sänder vår talangfulla och intagande landsmaninna ett hjärtligt lycka till och ett lika uppriktigt välkommen åter — när detta nu blir.

Daniel Fallström.

Höststämning.

Den sista blommande rosen i blek septemberdag
med höstens sällsamma skuggning i färgernas pänseldrag,
det sista slocknande minnet af sommarens blomsterprakt
har jag, du mitt hjärtas drottning, för dina fötter lagt.

— Stilla i kvällsol parken blundar,
vissnande löfvet skimrar matt.
Solen står lågt i väster. Den stundar
höstens långa, kyliga natt.

Jag skönjer djupt i ditt öga en ängslig, spörjande glans,
ett skimmer af tår, som kväller bak skälfvande
ögonfrans . . .
Säg, sörjer du sommarns fägring, som tynande
kring dig står
med blommornas kalkar frätta af frostens svi-
dande sår?

— Stilla i slocknande solglöd blundar
parken med löfverk, som skimrar matt.
Skuggorna falla långa. Den stundar,
höstens sorgsna, suckande natt.

Ja, sörj den döende sommarn! Som den skall
din ungdom dö
med löften, som svika, och knoppar, som aldrig
bli blom och frö.

Den mörka hösten skall komma en kväll, då
du minst det tror,
och svepa kring dina öden sitt svärmodts tüt-
nande flor.

— Stilla i skymning parken blundar,
månen är half på fästet satt.
Dimma stiger i kvälln. Den stundar,
höstens långa, kyliga natt.

Emil Kléen.

”Hvad kunna vi väl göra?”

Den tid är lyckligtvis förbi, då det ansågs för tecken till en fin bildning, att den unga kvinnan var okunnig om de flesta af det praktiska livets många värf och helst borde likna liljorna på marken.

En kvarleva från denna tid äga vi dock ännu, ty huru många kvinnor äro ej — eller låtsa vara — okunniga om till och med den affärgren, som fadern eller maken idkar, och som förser dottern eller hustrun med de penningar, hon dagligen utgifver?

Mycket af det, som nu går som en moralisk epidemi igenom samhället, skulle helt säkert kunnat förebyggas, om kvinnorna på fullt allvar satte sig in i familjens affärsställning, så att de med säkerhet visste, hvad huset verkligen förmådde i fråga om lyx, nöjen och det dagliga lefnadsättet. Många kvinnor — särskildt hustrur — klaga, att männen ej tillåta dem att få en inblick i affärerna. Men männe det ej då kommer sig däraf, att mannen vet, att hans lilla fru i själfva verket helst önskar att få lefva i behaglig okunnighet om, att huset är inrättadt på allt för stor fot för deras tillgångar, och att hon troligen skulle ställa till husliga scener, i fall han yrkade, att hon och han skulle draga in på staten?

När en husfru med en naivitet, som hon möjligen anser för bedärande, förklarar sig afsky affärsfrågor, fastän hon med nöje ger ut penningar till saker, som behaga henne, då skall där mera moraliskt mod till, än mängden af män besitter, för att med henne inlåta sig på en redogörelse för en vacklande affärsställning. Ofta griper mannen då hellre till utvägen att snarare öka än minska lefnadsomkostnaderna, lyxen och nöjena, i hopp om att därigenom skapa sig kredit och genom någon lyckträff rädda sig och de sina från försakelser.

Det skall dock ej förnekas, att män finnas, som af nedärfd ringaktning för kvinnans förstånd och affärsblick afvisa de dugligaste hustrurs kraf på att få kännedom om mannens ekonomi; men sådana fall skola

blifva allt mer och mer sällsynta, i samma mån som de unga kvinnor, hvilka knutit en förbindelse för lifvet, innan bosättningsbestyren företagas, noga göra sig under rättade om, hvad det blifvande hushållet faktiskt får att disponera öfver. Ett öppet tillvägagående i denna fråga lägger grunden till ett fortfarande förtroende i hvad som rör mannens förvärf och möjliga förluster samt förebygger frestelser af mångahanda slag.

»Jag har alltid inrättat vårt hus och uppfostrat vår stora barnflock, som om vi vore fattiga,» yttrade en gång hustrun till en af dessa män, som anse det under sin värdighet att upplysa sin maka om husets affärsställning.

»Men om då er man, som hade en så framstående samhällsställning, fordrat att den skulle representeras, hade ni ju nödgats gå ifrån eder föresats,» invände någon.

»Aldrig förrän jag kommit fullt på det klara med vår ekonomiska ställning,» blef hennes energiska svar, och detta tyckes, i liknande fall, vara ett efterföljansvärdt föredöme.

Man hör icke sällan den meningen uttalas, att det, i fråga om osäkra affärer, betyder föga, om »husfrun öser in med tesked, då mannen öser ut med kastskyffel», och att han skulle lefva mycket högre ute, om han ej kunde festa med s. k. affärsvännar i hemmet. Detta är dock en lika skef som ytlig uppfattning af en hustrus plikt mot sig själf och de sina. Låt vara, att hennes kraf på sanning, äfven i familjens lefnadskostnader, ej förmår på ärlighetens och försakelsens stig återföra en man, som redan beträdd det sluttande planet, så förebygger dock troligen hennes fasthet de frestelser, som ett jäktande affärslif medför för svaga naturer, och om, trots alla hennes bemödanden, skam och olycka bryta in öfver familjen, så har hon åt barnen räddat en af livets dyrbaraste skatter: aktningen och kärleken till en mor, som aldrig afvek från sanningens och redbarhetens väg.

En och annan bland oss, som lefvat något längre här i världen, har kanske sett någon sådan kvinna, som äfven vunnit allmän aktning och som blifvit det säkra stödet för barn, hvilka nödgats rodna för fadern.

Här ifras, ej sällan alldeles blindt, mot lyxen, såsom varande roten och upphovet till en om sig gripande demoralisation, särskildt bland ungdomen. Men inskräptes det ungdomen, att det vi kalla lyx är ett af de många nödvändiga hjulen i samhällets mycket invecklade mekanik, och att rikedommen innebär vissa förpliktelser, som stå i samband med denna mekanik, skulle de unga få en bättre syn på lifvet och lära sig förstå det låga uti att lysa med falsk glans.

Det behöfver ej här påpekas, att den djupaste orsaken till allt moraliskt förfall är brist på en sann och lefvande gudsfuktan, och att för denna brist finnes intet ersättningsmedel. Men här gifvas tider i ungdomslifvet, då ett personligt gudsförhållande tyckes för en stor del unga sinnen vara en bisak, och de tro sig kunna undvara denna främsta betingelse för ett ädelt och värdigt människolif. Under sådana kriser gäller det moraliskt lif eller död; när frestelserna och begärens storma fram, och lycklig den, som från barndomen blifvit så inöfvad i sanningen, att hvarje lögn, hvarje falskt sken synes för hvad det är, ett steg nedåt mot fördärf och elände, ty kärlek till sanningen

är en kompass, som pekar mot alla goda krafters källa och gifvare samt förr eller senare blir anknytningspunkten till honom.

Äfven bland oss kvinnor har varit mycket tal om att »lefva i sanning», fast det stundom såg tämligen skumt ut på de stigar, som påstås föra till sanningens ljusa land. Här ligga dock framför oss just nu uppgifter, kraf på sanning i ord och handling, som ej få tillbakavisas af någon, som känner sin plikt att efter bästa förmåga deltaga i ett samhällsbevarande arbete. Den ena af dessa uppgifter är här ofvan antydd; en annan, som företrädesvis ligger för de unga kvinnorna, är att aldrig låta bjuda sig någonting af sina manliga bekanta, äfven om man med tämlig visshet kan antaga, att de ha råd till dylika utgifter. Fastslår man detta som en regel, utan alla undantag, sårar det ingen, men blir däremot en stor lättnad för mängen ung man, som tror sig böra gälda sitt umgänge i familjer genom hvarjehanda depenser för familjens kvinnliga medlemmar. Ju högre det lefves i en familj, dess dyrare blir umgänget där för de unge männen, och det torde ej alltid vara samhällets feminina olycksbarn, som undergräft marken för den unge svindlaren; äfven hederliga kvinnor kunna gifva den första anledningen till lögn och oärlighet, när de deltaga i nöjen, som bekostas af obehöriga.

Det är ju mycket önskvärdt, att personer af båda könen öppet och obesväradt umgås med hvarandra, och till skam för civilisationen är det ännu mängen gång omöjligt för damer att utomhus visa sig utan manligt beskydd; men man skall ha en bra låg och tarflig uppfattning af glädjen och trefnaden, då man söker framkalla dem genom ett öfverflöd af mat och dryck, och det förefaller underligt i en tid, då krafven på likställighet könen emellan så starkt betonas, att kvinnor ej känna sin värdighet kränkt, när oskyldiga män vilja depensera på dem. Regeln i hvarje sällskap, som vill roa sig på något offentligt ställe eller genom en utflykt, må vara: hvar och en betale för sig, och vi göra upp affären, innan vi i afton skiljas. Denna reform i ungdomens sällskapslif har varit satt i gång, men genom tanklöshet, nöjeslystnad eller falsk blygsamhet å ena sidan och falsk stolthet eller skrytsamhet å den andra har den icke ens tillnärmelsevis blifvit genomförd.

Vi måste allvarligt sträfva därefter, att ingen, vare sig man eller kvinna, yngre eller äldre, tvekar att säga: *Det har jag ej råd till*, när detta är förenligt med sanningen. Vi måste genom föredömen verka för att väcka blygsel och fruktan för kreditssystemet, i den utsträckning som det nu förekommer. Det måste blifva en oafvislig hederssak att genast likvidera hvarje handtvarkare och arbetare, som har något att fordra af oss, och detta icke blott därför att dessa personer möjligen äro i stort betryck, utan äfven därför, att välbergade, ja rika personer just på denna punkt ofta visat en uraktlåtenhet och brist på sanningens kärlek, som mycket bidragit till klass- och kapitalhatet med dess samhällsvådliga följder.

Köpmannen tvingas genom en vild konkurrens till att gifva sina kunder en kredit, som ofta blir dessa senare till frestelse och olycka. Hvarje ärbar och, i bästa mening, bildad kvinna måste dock känna afsky vid tanken på att bära en dräkt eller

ken. Men den stora skillnaden i prisbillighet mellan oskummad mjölk och smör, som framträdde enligt det förra beräkningssättet, finnes ej mera här. Smöret är visserligen något, men endast obetydligt dyrare än den oskummade mjölken, om man tager hänsyn till det verkliga förbränningsvärdet hos bägge.

En tabell, som för våra viktigaste födoämnen angafve huru många värmeenheter man i hvar och ett af dem erhåller för en krona, vore otvifvelaktigt af stort gagn, och ännu större nytta gjorde tabellen, om den därjämte upptog huru dessa värmeenheter äro fördelade på äggvita, fett och kolhydrat, ty vi få icke förbise att vår föda, för att vara tillfredsställande, måste i riktig inbördes mängd innehålla alla de tre olika slagerna af organiska näringsämnen. En blick på en sådan tabell skulle omedelbart gifva vid handen, hvilka födoämnen äro billiga och hvilka dyra, till hvilka födoämnen vi hade att vända oss för att få den billigaste äggvitan, det billigaste fettet och de billigaste kolhydraten.

Men här ställer sig en stor svårighet, nämligen födoämnenas växlande pris under olika år och under olika årstider, samt på olika orter inom riket. För att en sådan tabell skulle göra all den nytta, som med densamma afsäges, vore det därför nödvändigt, att den allt som oftast utgafves i nya upplagor och, såsom almanackan, upprättades för olika orter.

Också äga vi för Sverige endast en enda sådan tabell, hvilken hänföres till de under sommaren 1889 i Karlskrona rådande priserna. De i denna tabell innehållna uppgifterna kunna alltså icke på något vis uppfattas såsom allmängiltiga, men äro dock i viss mån ägnade att belysa den föreliggande frågan, hvarför jag här till slut skall meddela något ur densamma.

Hvad först totalsumman af värmeenheter, som erhålles för ett visst pris (här 10 öre), beträffar, voro följande födoämnen billigast: korngrön (2056 värmeenheter), potatis (1775), groft, mjukt rågröd (1609), fint rågmjöl (1532), strömming (1453), kärnmjöl (1434), skalad ris (1431), ärter (1428). Något dyrare (1300—1000 värmeenheter för 10 öre) ställde sig hvetemjöl, hafregryn och fint mjukt rågröd. Ännu dyrare (1000—500 värmeenheter för 10 öre) voro groft hårdt rågröd, råg- och hveteskorpor, ister, potatismjöl, oskummad mjölk, salt fläsk, margarin, skummad mjölk, sirap. De dyraste födoämnen (mindre än 500 värmeenheter för 10 öre) voro ost, allt slags kött samt fisk (med undantag af strömming).

Denna sammanställning tillåter oss en intressant inblick i det sätt, hvar på födoämnen fördyras genom en föregående behandling. Sålunda erhöles man för 10 öre i hvetemjöl 1322, i hveteskorpor 705 värmeenheter; — i fint rågmjöl 1532, i mjukt rågröd 1092 och i rågkorpor 954 värmeenheter.

Till billigaste pris köptes äggvita i strömming, kärnmjöl och ärter: för 10 öre fick man i dem resp. 174, 133 och 100 gr äggvita. Mellan 70 och 50 gr äggvita erhöles för 10 öre i kalfkött, korngrön, torsk, skummjölksost, groft, mjukt rågröd, skummjöl och fint rågmjöl, och 50—25 gr äggvita fick man för 10 öre i hafregryn, potatis, hvetemjöl, abborre, kokkorf, flundra, oskummad mjölk, rågsiktbröd, salt sill, färkött och ris.

Den billigaste källan till fett utgjorde ister; för 10 öre erhöles i ister 99 gr fett; därnäst följde strömming, i hvilken man för 10 öre fick 80 gr fett. 70 och 65 gr fett erhöles för 10 öre i margarin och fläsk, samt omkring 57 gr i färskt svinkött och i smör.

De billigaste kolhydraten erhöles i de billigaste vegetabiliska födoämnen.

Jag skall icke utsträcka dessa sammanställningar längre, ty redan af dessa bör hafva framgått, att en sådan tabell, som den hvarom här är fråga, i praktiskt afseende vore synnerligen viktig och på samma gång lätt användbar.

Badrum i hemmen.

Ofta hafva vi, i tidningar och tidskrifter, sett upprepas klagomålen öfver kvinnors brist på renlighet, hvilken brist skulle bevisas af det större antal bad, som serveras på den manliga än på den kvinnliga afdelningen i hvarje badanstalt. Lika ofta hafva vi väntat att någon kvinna skulle, i denna som i så många andra, om verklig eller skenbar orättvisa vittnande fråga taga till pennan, men då så ej skett vilja vi, därtill manade af en — vi medgifva det — föräldrad släng af ridderlighet, försöka oss på att belysa det oberättigade i en sådan beskyllning.

Först vilja vi yttra den åsikten, att skillnaden i bad endast kan kontrolleras vintertiden. Sommaren däremot är det alls icke ovanligt, att fruntimren bada två — ja flere gånger — om dagen, de som vistas på landet nämligen.

En kvinnas skäl för att icke så ofta bada på vintern kunna vara många andra än bristande renlighet. Hon är t. ex. skygg — vi tala om kvinnan såsom typ för sitt kön och icke om öfverbildningens karrikatyrmanlighetsfigur — för offentligheten och särskildt rädd för offentliga badborstar, offentligt badlinne och offentliga baderskor. Skulle hon nu föra alla dessa utensilier med sig, så blefve detta åter ett hinder, för att icke tala om allt det offentliga som återstår. Hon har ej sin tid så indelad som mannen, oändliga knippen af småtrådar hålla henne kvar vid hemmet, hon har en besvärligare klädedräkt än mannen och — hon har tusen andra utvägar för sina penningar! Hon blir hemma, hon badar i handfatet tills på sommaren, då alla hinder blåsa bort och hon i rent mänsklig frihet kan plaska i den friska böljan långt från stadens »uppfutna lik», som därtill i allmänhet »hafva legat länge», »äro oigenkännliga» o. s. v. i den aptitliga stilen.

Vi hafva hört flere kvinnor yttra, att den första »lyx» de skulle förskaffa sig, om rikedom kom på deras lott, vore — ett badrum. Och vi tro, att där badrum finnas inomhus, begagna kvinnorna dem lika ofta som männen.

Till hvarje för stånds personer afsedd våning borde ett litet badrum kunna apteras, och därtill vore de mörka kyffen, som nu ej sällan användas till jungfrukammare, mera lämpliga.

För hus med mindre lägenheter borde ett gemensamt badrum finnas att i tur och ordning af hyresgästerna användas, likasom nu tvättstugorna.

För vår del se vi — vid ombyte af bostad — först efter, om badrum finnes till lägenheten, och råda *alla* hyresgäster att göra detsamma, hvilken önskan hyresvärdarne då snart skola finna rimlig och lätt att tillmötesgå äfven i enklare lägenheter, ty att de finnas i större och dyrare sådana är ju redan vanligt. Låt oss visa, att vi vida gärna afstå från mer eller mindre

väl fastsatta gesimser utvändigt och mer eller mindre granna takrosetter och målningar invändigt i vår bostad för att i deras ställe bereda våra närmaste och oss själfva den hälsa och trefnad, som det dagliga badet skänker.

—b—

Ur notisboken.

Drottningen lär komma att åtfölja konungen på den resa till Norge han ämnar anträda i oktober. Drottningen afreser med extratåg från Hok i dag fredag kl. 7.40 e. m. samt anländer lördag morgon till hufvudstaden. Då hon önskar tillbringa natten i lugn och ro, skall extratåget stanna i Sommen, en liten station i Östergötland.

Fil. dr. Ellen Fries, som under någon tid vistats i England, hvarest hon besökt universitetet i Cambridge och Oxford, har nu återkommit till hufvudstaden för att återupptaga sin rektorsplats vid Åhlnska flickskolan härstädes.

Kvinnorörelsen. Stockholm har i dagarna gästats af miss *Theresa Wilson*, utsänd af ordföranden i den internationella kvinnoföreningen som bildats i Chicago, lady Aberdeen, vicekonungen af Kanada gemål. Målet för miss Wilsons resa är att taga kännedom om de i Europa existerande kvinnoföreningarnas verksamhet och att närvara vid tvänne kvinnokongresser som skola hållas i Frankfurt och i London. I Stockholm har miss Wilson tagit kännedom om den nya kvinnoföreningen och om Fredrika-Bremerförbundets verksamhet och har nu afrest till Helsingfors för att därefter taga vägen till Tyskland, Schweiz och Italien.

»For a noble Deed». *Isabella* och *Sallie Broadbent*, två flickor i Florida, som lämnat verksam biträde vid räddningen af besättningen å strandade norska skeppet *Catharine* i augusti månad sistlidne år, ha mottagit silfvermedaljer med kedjor från konung Oscar såsom erkänsla för deras modiga handling. På medaljongerna äro ingraverade krona och konungens monogram samt orden: »For a noble Deed».

Kvinnlig stadskassör. I Säter har till stadsbokhållare och stadskassör antagits fru *Amanda Klingberg*.

En liten kurs i borddukning gaf här om dagen vid kvinnoutställningen i Köpenhamn en svensk dam, fru *Wollert* från Stockholm, åt de utställningen besökande damerna. Hon hade i matsalen dukat ett det vackraste bord, prydt med blommor och frukter, öfver hvilket utsökta kristallglas och karaffiner spredo glans. Alla de hithörande arrangemangerna berömmas för sin ovanliga smak och finesse.

Ett kvinnoöga i moln. Nationalmusei samlingar ha i dagarna af fröken *Mathilda Tellop* genom fröken *Carolina Ehrenstam* erhållit en miniatyrmålning af italienaren D. Bossi, framställande ett kvinnoöga i moln. Denna miniatyrmålning har en ganska intressant förhistoria.

Generallöjtnant J. F. Pollet, som under 1700-talets senaste årtionden var svensk kommandant i Stralsund, mottog där i sitt hus omkring 1790 den kringresande italienske miniatyrmålaren D. Bossi, hvilken, som bekant var en framstående artist i sitt fack och senare äfven besökte Stockholm. Hr Pollet hade tre döttrar, bland hvilka den äldsta, född 1773, var den Marianne, som sedan blef gift med generalfälttygmästaren N. F. Ehrenström och är känd som författarinna. Marianne hade ovanligt vackra ögon och fadern fick den idé att låta Bossi afmåla hennes ena öga, hvarefter han alltid bar den lilla miniatyrmålningen som en amulett på sitt hjärta. Efter faderns död (1802) lät Marianne infatta målningen som brosch. Den ärfdes sedermera af hennes fosterdotter, hvilken i sin tur skänkt den till statens samlingar.

Dr. Burgman, som nu återtagit sin praktik, har flyttat från Malmstorgsgatan 1 till Hamngatan 2.

Teater och musik.

Kungl. operan gaf i söndags en i flere hänseenden intressant repris af den populära operan »Carmen». Hr *Morello* hade som don José sin andra gästroll, och där tog han genom det dramatiska lif, han förlänade densamma, hela den fullsatta salongen med storm. Med äkta sydlandsck glöd framställde han hela skalan af sinnesuttryck hos denne passionerade älskare. Tredje aktens våldsamma slutscen gafs sålunda med en gripande kraft, under det man i den fjärde akten fick se honom från den olycklige, nedbrutne och förtviflade älskaren, som förgäfvets söker återväcka sin trolösa älskarinnas genkärlek, genom dennas köld och hån småningen eggas upp till den lidelsefullaste svartsjuka, som slutligen, då Carmen i hänfullt trots slungar ringen emot honom, öfvergår till det vildaste raseri och sätter mordvapnet i hans hand. Uppfattningen af don José's karaktär är väl genomtänkt och afviker i åtskilligt från föregående framställares. Rösten står efter hr Ödmanns i väljud; den användes dock med omvårdnad och klingar i allmänhet frisk och vacker, om den ej forceras för mycket. Högtonerna bli ofta särdeles välklingande. Hr *Morello* var hela aftonen föremål för den mest entusiastiska hyllning. Genom sitt spel ryckte han äfven sina kamrater med sig, så att denna föreställning blef en af de bästa, som här gifvits. Fru *Almati-Rundbergs* tolkning af titelrollen var bättre än förut, och en präktigare toreador än hr *Söderman* hafva vi säkerligen ej förr haft härstädes. Fröken *Karlsohns* Micaela är sedan länge välbekant, och de båda sigenerskorna hade fått ett par förträffliga representanter i fröknarna *Lindegren* och *Frödin*. Renheten i tonansatsen brast dock något för den senare i spåduetten. Ett af operans glansnummer blef däremot smugglarkvintetten i andra akten, hvilken fick ett briljant utförande af de trenne damerna *Almati-Rundberg*, *Lindegren* och *Frödin* samt hrr *Johanson* och *Henrikson* som de bägge smugglarne. — Operan gick för öfrigt i sin helhet med ett ovanligt lif, och den fulltaliga publiken tycktes synnerligen belåten.

Den nyaste repisen är den i onsdags efter 4 års hvila återupptagna op. »Trollfötjen», hvars härliga musik nog ännu kan draga många fulla hus. Vi återkomma i nästa nummer till densamma.

The Fisk Jubilee Singers gifva i dag fredag konsert i Musikaliska akademien före sin afresa till Finland och Ryssland.

Far.

Skiss för Idun af

Elin Ameen.

(Forts. o. slut.)

Han blef mörkröd i ansiktet och bet sig i läppen. Förargad slängde han boken ut åt bordet. Det var alltså dit hennes pengar gingo — till hyende under lasten — till brännvin åt tjufven — i stället för att låta honom tvingas att genom hederligt arbete förtjäna sittbröd! Hon hade likväl lofvat sin man att ej ha något med den där fadern att göra...

När Ingrid kom hem, märkte hon, att Sterner var missnöjd, men hon frågade ingenting, och lika snar som han var till häftighet och missnöje, lika fort gick det öfver. Han kunde aldrig göra henne, som han älskade, ledsen, hennes lif ville han skulle vara som en enda dag af klar solskenslycka.

Men när Sterner några dagar senare ökade på hennes garderobspengar, förstod hon, att hennes aning varit sann, när hon sett annotationsboken kvarglömd på sitt skrifbord — Sterner visste allt! Hon sänkte sitt hufvud som af blygsel, hon ville tala med honom om det, men det pinade henne så, och det skulle pina honom ännu mera. Hon gick endast tyst fram till honom och fattade hans hand, som hon kysste.

När de varit gifta tre år, ville Sterner, att de på sommaren skulle ut och roa sig. Han hade förtjänat bra på att reda ut ett

rikt sterbhus, och nu längtade han att få röra på sig och att äfven få visa Ingrid litet af världen. De skulle först till Stockholm, sedan till Köpenhamn och Berlin. Ingrid gladde sig med barnslig förtjusning åt denna resa, hennes första, utom bröllopsresan upp till det nya hemmet.

De måste passera genom staden, där han »hittat henne bakom butiksdiken», och hon skref till Jonsons, att de skulle gästa dem öfver en dag — komma på förmiddagen och resa med aftontåget.

Där var hon åter i det gamla hemmet hos dem, som gifvit henne huld och skydd och kärlek, när hon var hemlös och brödlös! Hon flög från den ena till den andra, klappade dem, kysste dem, skrattade och pratade om allt möjligt och var sig alldeles lik, såg lika ung och barnslig ut ännu med sitt kortklippta hår och sin spensliga lilla figur.

Sterner fröjdades åt att se henne så glad och var älskvärdheten själf mot de gamla. Efter middagen gick han ut i staden för att hälsa på borgmästaren och ett par andra bekanta. När han efter ett par timmar återkom, steg han in utan att ringa, ty tamburdörren var öppen. På tröskeln till salen stannade han som fastnaglad. Hans blickar hade glidit förbi det prydligt dukade tebordet, som endast tycktes vänta på honom, och fastnade på en grupp nära ett af fönstren, klart belyst af sommaraftonens sol, som strömmade in med ett sken, hvilket från guldglans höll på att öfvergå till rött. I en länstol satt en gammal man med grått, tunnt, stripigt hår, små, rinnande ögon med dunkel blick, grof, fnasig hy, neddragna mungipor och något slött, slappt, i hela ansiktsuttrycket. Han var klädd i en långrock, som synbarligen ej varit sydd åt honom, utan anskaffad för tillfället, och som hängde i vida veck kring gubbens magra gestalt. Rocken var knäppt upp till hakan, och där syntes intet spår af krage. Bredvid länstolen stod en käpp med bastant krycka. Sterner uppfattade allt i en enda blick — till och med de trasiga stöflarne och benklädernas raggiga kant. Och tätt intill denne person satt Ingrid, och hon höll en af hans grofva händer i sin och for smekande med sin andra hand fram och tillbaka öfver den, under det att hon leende såg upp till den gamle och jollrade med honom, i det hon höjde rösten, därför att han tycktes höra illa.

»Far,» sade hon, »hör nu, far»... men i detsamma tystnade hon plötsligt, ty hon hade fått sikte på Sterner, på dörrtröskeln, och han såg så mörk och hotande ut, att hon blef rädd. Hon släppte fadrens hand och reste sig. Hon var mycket blek, i det hon gick fram till sin man och fattade hans hand. Hon såg på honom med den skygga, sorgsna blick han kände igen från forna dagar och sade sakta:

»Karl, det är far!»

Sterner rörde sig ej, utan drog endast sin hand häftigt tillbaka. Den gamle hade emellertid rest sig och stod, stödd på sin käpp, darrande och med blinkande ögon.

»Hvem har ställt till den här komedien», utbrast Sterner, »jag är ingen vän af teater-effekter och obehagliga öfverraskningar.»

Han hade talat så högt, att gubben hört det. Denne begynte darra ännu mer, hans ansikte förvreds, och så började han gråta.

Sterner vände sig om på klacken, tog sin hatt och gick mot tamburdörren.

»Är det far, som kör bort dig?» Det var hans bleka lilla hustru, som kom efter honom och lade sin hand på hans arm. »Hvad ondt kan stackars far göra dig? Det var moster Hanna, som trodde, att hon skulle göra väl — att låta far än en gång i lifvet få se mig — och se dig, som han aldrig förr fått. O, Karl!»

Hon brast i en sådan där våldsam gråt, som han ej sett, sedan den dag de förlovat sig. I ett nu voro hans armar om henne, och han bar henne in i förmaket på andra sidan om salen. Där satte han sig med henne i sitt knä. Han kysste hennes hår, kinder, ögon, händer, han talade allt hvad tröstens och kärlekens språk kunde finna på. Hon smög sig tätt, tätt intill honom — hans famn var ju alltid hennes lugna, säkra bo. När hon grätit ut och lugnat sig, gingo de hand i hand in i salen och fram till gamle Björk. Han reste sig, och Sterner räckte tjufven, drinkaren sin hand.

»Stor ära för mig... ovärdige... min måg, herr landshöfdingen,» började Björk det tal, han förut läst öfver, men längre kom han ej — minnet svek honom, och slapp som han var, sjönk han tillbaka i stolen och började åter gråta. Ingrid klappade honom på den skrofliga, orakade kinden, torkade hans tårar med sin egen näsduk, log mot honom och sade jollrande:

»Nu skall far inte gråta — nu skall far se glad ut och få sig en kopp te, innan far går hem den långa vägen.»

Ingrid serverade honom tet, passade upp honom och skämtade med honom, till dess han måste skratta med ett invärtes, hest skratt. Sterner sysselsatte sig uteslutande med sitt värdfolk, men när den gamle skulle gå, reste mågen sig och sade, att han ville hämta en droska, som skulle köra Björk ända hem. Denne var synnerligen förnöjd öfver detta, liksom öfver den sedel, Sterner stack i handen på honom ute i tamburen.

Sterner och hans hustru voro ensamma i kupén på tåget, som förde dem till Malmö. Hon slog sina armar om hans hals, lade sitt hufvud mot hans skuldra, och så begynte hon tala om det, som under dessa tre år varit ett förbjudet ämne.

»Jag kan aldrig glömma, hurudan far var mot mig, när jag var liten, hur han vårdade mig och försakade för min skull. Hur många gånger har han inte svultit för att ge mig mat, frusit för att breda sina kläder öfver mig! Drack gjorde han nog redan då, men sällan så, att han var redlös, och alltid, alltid var han god mot mig. När han hade druckit, grät han som ett barn, och jag kunde aldrig uthärda att se far gråta — jag kan det inte än! Och när far blef tjuf, var det för min skull — hade han inte haft mig, hade han hellre gått i sjön, men hyran var inte betald, där fanns ingen mat i huset — nästa dag skulle vi varit utan tak öfver hufvudet. Då tog far ur sin principals kassa och kom på fästning. När han sedan blef fri igen, ville ingen hjälpa honom eller ge honom något arbete, och då tog dryckenskapen öfverhand hos honom. Jag var då ännu endast ett barn, af barmhärtighet upptagen hos andra — jag kunde ingenting göra. Jonsons hade nog af mig och sina egna barn, men det var i alla fall de, som skaffade honom till bondgården. Far är ingen dålig människa — det är nöd och förtviflan, som fört honom in på brottets och syndens väg —

Extra fin Marsala

(Qualité Inghilterra) härstädes lagrad sedan 1891. Vid undersökning af härv. handelskemist befunden enl. analys fullgod. Pris kr. 1:25 pr butelj. Fin. es endast hos

K. A. Nydahl & C:o
Stockholm, 2 Stureplan.
Riks- och Allm. telefon.

men i grunden är han så god, så god, och vill inte göra någon människa för när. Och när far kom i dag — Karl, jag kunde inte vända mig bort och säga: »jag känner dig inte» — jag kunde inte, om det också kostat min lefnadslycka.»

Hon borrhade ansiktet djupt ned i hans rockveck. Han strök med handen öfver hennes hår, tröstande, lugnande. Detta gaf henne mod att fortsätta.

»Där finns ett band mellan far och mig, som jag inte kan slita — minnet af mina första barnår, då han var allt för mig. Om du visste, hur många gånger jag somnat in i hans famn, hur varligt han klädde af mig, rädd att väcka mig, hur han svepte om mig, mjukt, omhulldande som den ömaste mor — hur han vakade öfver mig, när jag var sjuk — hur han lärde mig läsa och skriva — och det var han som snidade mina leksaker och lekte med mig, i det han uppfann tusen upptåg för att roa mig och få mig att skratta. Det är därför, som jag inte kan kläda mig med lyx, inte njuta af lifvets komfort och all den härlighet, som kommit på min lott — därför att far under tiden lider nöd, nu sedan han inte längre orkar arbeta hos bondens. Vet du, i vintras hände det ett par gånger, att de kastade ut honom på kvällen och lät honom sofva hela natten i ett iskallt uthus. De ha slagit far, och han är så svag och hjälplös, att han kan inte värja sig. Det är bara när jag skickat dem litet pengar, som de varit snälla en liten tid — men de ha ständigt pockat på mera — och så måste ju far ha kläder och så... så har det nog gått till brännvin också...»

En snyftning, som hon förgäfvos sökte undertrycka, skakade hennes kropp. Han kysste hennes hår, men sade ingenting.

»Ser du, jag har tänkt mig, att far kan nog inte lefva länge, så förbi som han nu är. Om han den sista tiden kunde få komma till något bättre ställe, till goda, hyggliga människor, som vårdade sig om honom — brännvinet kan han kanske inte vara utan, men om han bara fick litet hvar dag, skulle han inte behöfva längta efter det och dricka sig rusig, när han kom öfver det. Utan så skulle han ha det godt och bra till sin död — och han behöfde inte vara så usel och föraktad. Säg, Karl?»

»Du skall få allt hvad du vill och jag kan göra,» svarade han allvarligt, »om du lofvar att aldrig mera gråta såsom du grät i dag.»

Hon lyfte sitt hufvud, såg på honom och log stilla.

»Tack — så var det ju ändå godt, att far kom till Jonsons i dag, eljes hade jag visst aldrig fått mod att tala med dig om detta, som varit den mörka skuggan öfver mitt lufs lycka. Och, Karl, tack för att du tog far i hand — jag kan inte säga dig hvad jag kände då — det var som höjde det far och plånade ut all hans uselhet, det att du ville räcka honom din hand — det kommer jag aldrig att glömma...»

Hon slöt trött sina ögon och var tyst en stund. Därefter sade hon sakta:

»Stackars gamle far!» Så slöt hon åter sina ögon, och nästa ögonblick hade hon insomnat mot Sterners arm.

Pensionskassa för sjuksköterskor.

Pågående insamling till grundfond för bildandet af denna kassa har erhållit följande bidrag:

Fru E. Lind af Hageby 1,000. — Hedvig F-d 10. — J. J. Molin 20. — Genom sjuksköterskan A. T. 20. — Genom S. U. 10. — D:r J. Svensson 100. — D:r E. G. Johnson 20. — Fru Söderh 5. — Fröken A. Lamm 200. — Genom sjuksköterskan A. T. 20. — D:r Conrad Höök 200. — Genom sjuksköterskan G-i 30. — Dito 20. — M. L. H. 10. — En obemedlad enka 5. — Lisa S. 30. — W-15. E-a L-a 5. — S. Hagelstein 20. — S. E. 2. — C. J. C:s 15. — »Sommaren 1895» 10. — Emmy Rappe 100. — Aug. Valley 100. — Maria R-n 100. — Insamladt i Östersund genom d:r Grøve 110. — Insamladt i Gefte genom d:r Bergwall 616. Summa 2,783 kr.

Tidningspressen såväl i hufvudstaden som i landsorten har välvilligt tagit in utpropp och redaktionen för tidningen Idun har skänkt 1,000 ex. separat-tryck af utproppet.

Insamlingen fortgår allttjämt och rekommenderas i den välvilliga allmänhetens åtanke.

Den nya damhatten »Otero», som af firman Joseph Leja annonseras i Idun, torde vara värd damernas beaktande, billig och treflig som den är.

Innehållsförteckning.

Emma Berg; af Daniel Fallström. (Med porträtt). — Höststämning; poem af Emil Klén. — »Hvad kunna vi väl göra?» Af Ave. — I frestelse; af Johanna van Woude. Från holländskan af Elin Sch y. — I romanbiblioteket. — Iduns läkarartiklar. V.: Om våra födoämnen; några allmänna synpunkter, af professor Robert Tigerstedt. (Forts. och slut). — Badrum i hemmen; af b-. — Ur notisboken — Teater och musik. — Far; skiss för Idun af Elin Ameen. (Forts. o. slut). — Pensionskassa för sjuksköterskor. — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Jag är ett bräckligt skal,
Men dock jag värde äger,
Ty månet tusental
Mig stundom ej uppväger!

Förgänglig är den prakt
Jag i mitt sköte gömmer,
Men evig är min makt,
När jag mitt inre tömmer.

Blott lilla »hennes nåd»
Kan fritt mig öppna, sluta,
Min spegel fråga råd
Och af min rikdom njuta.

Och när hon far till dans,
Mitt innehåll hon rånar,
Och all min fagra glans
Åt henne då jag lånar!

Och nu du gissa får,
Det blir ej svårt, jag tänker.
Så lätt att öppna går.
Här jag dig nyckeln skänker.

En regnkvätt om våren hvad kallar man?

Och hur man grädden om sommar'n fann.

Två träd i skogen långt från hvarann.
Och hvad inför solens värme försvann.

Hvad kallar man på himlen ett ljus?
Och hvad är namnet på ett uselt hus?

Hvad kan man bli af sus och dus?
Hvaraf kan lätt man få ett rus?

Hvarmed man syssla i barndomen plär.

En högtid om vintern, för alla kär.
Hvad kallas gumman, som början här?

Hvad nu för tiden bortskaffadt är.

Ett djur, ett namn, en fisk, ett tal.
Hvarmed man pryder sig till en bal.
Hvarpå han låg, som hästen stal
Och sedan flydde öfver berg och dal.

Nu har du gissat nog, bestämdt.
Och därför slutar nu mitt skämt!
Essa.

Lösningar.

Charad-gåtan: Likväl.

Anagrammet: 1) Karna, 2) ranka, 3) ankra, 4) ankar, 5) rakna.

Fyrkantgatan: L A D A

A N I S

D I S A

A S A R

Bokstafsgåtan: Turkiet — Danmark; Taschenkend, Upsala, Rouen, Karakorom, Itaka, Eger, Tobolsk.

Ifyllningsgatan: Edinburg, Nang ki pu, Galerius, Elisabet, Lucretia, bösskolf, Romanzov, Espinosa, Kolombus, Perceira.

Sifferlogogryfen: April, Ida, Lars, släda, späd, sprit, plira, prat, pärla, lida, rädsia, list, strid, rispa, strida, tal, Ida, pris. Slädparti.

Prokopen: Freden, reden, eden, den, en, n.

Prisuppgift.

Då nu hösten är här och väl litet hvar af våra kära läsare rinner åter kommit sig i ro i vinterhemmet, kunde kanske en liten tankelek med några anspråklösa pris som uppmuntran vara välkommen för de långa kvällarne vid lampan. Vi inbjuda därför i dag våra läsare att roa sig med lösningen af följande uppgift.

Välj ut namnet på någon af Sveriges städer. Bilda så af de i detta stadsnamn ingående bokstäfverna i svenskan brukliga ord, så många som möjligt, men alla begynnande med samma bokstaf. Exempel: Upsala; af de däri förekommande bokstäfverna kunna fås följande ord, alla begynnande med s: Sala, sal, sula, sup, spala o. s. v.

Här gäller alltså att finna den »mest gifvande» staden och därpå, bland dess bokstäfver, den förmånligaste begynnelsebokstafven. Som grund för prisutdelningen tages nämligen hänsyn till antalet af riktigt funna ord. Detta antal skall därför och af hvarje insändare hopsummeras och angivas nederst å listan. Mellan flere jämnogoda afgöres medels lottning.

Femton pris utdelas:

Första pris: 15 kronor.

Andra pris: 10 kronor.

Tredje pris: 5 kronor.

Fjärde till nionde pris: pärmar till en årgång af Idun.

Tionde till femtonde pris: pärmar till en årgång af Iduns romanbibliotek.

Samtliga lösningar skola vara inkomna senast den 10 oktober. De, som komma senare, tagas ej med i räkningen. Kuvertet skall bära följande påskrift: Iduns Redaktion. Tidsfördrifstiftingen. Stockholm. Hvarje lösning skall åtföljas af insändarens fullständiga namn och adress.

PICOTS TVÄTTPULVER »Lessive Phenix»
Öfverträffar alla andra tvättmedel!

Klorfritt!
Praktiskt!
Billigt!
25 guldmaljer

Säljes i $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{2}$ kilo-paket med beskrifning å hvarje paket.
Representant för Sverige: Carl R. Matton, Stockholm
Talrika ombud i landsorten.